

IOKASTE

Å tro ham, Ødipus, i himlens navn,
især af ærefrygt for denne ed;
vis også agt for mig og disse mænd!

Kommos
(vekselsang)

a

Strofe

KOR

Hør mig, konge,
hør mig bede,
følg din sunde sans!

ØDIPUS

Hvori skal jeg
dig imødekomme?

KOR

Højagt ham der aldrig fordum
var en tåbe, han som nu
dyrt har svoret.

ØDIPUS

Ved du hvad du beder om?

KOR

Ja.

ØDIPUS

Så sig det!

KOR

Mistænk ikke
 vennen der sig selv forbanded,
 gør ham ikke æreløs og fredløs!

ØDIPUS

Forstå nu ret at det du ivrer for,
 er landsforvisning for mig eller død.

KOR

Ved den gud der skrider forud
 blandt de himmelske, ved Solen, nej!
 Lad mig gudsforladt og venneløs
 smædeligt dø, hvis sligt mig kom i tanke!
 Kun mit land som vander sig
 gør mig ondt; gid ej jert fjendskab
 føjer ny ulykker til de gamle!

ØDIPUS

Så lad ham gå, om følgen for mig bliver
 at dræbes eller jages bort med skam.
 Kun dine bønner rørte mig til medynk,
 ej hans – ham følger overalt mit had.

KREON

Du giver køb, trods had – men ras først ud,
 så kommer angeren! Mennesker som du
 gør sig – med rette – livet til en pine.

ØDIPUS

Gå!
 Lad mig i fred!

KREON

Jeg går, miskendt af dig,
 men efter disses dom så god som før.
(Kreon ud)

Modstrofe

KOR

Kvinde, tøv ej,
 før vor konge
 ind i huset straks!

IOKASTE

Lad mig høre
 først hvad slemt der skete.

KOR

Blind formodning drev den ene,
og den anden tog sig nær
en grundløs mistro.

IOKASTE

Begge så sig forurettet?

KOR

Ja.

IOKASTE

Men grunden?

KOR

Lad den hvile,
mer end nok er talt om dette.
Kun for Thebens land er jeg bekymret.

ØDIPUS

Se, summen af din gode hensigt blev
et lunkent medhold og blødhjertethed.

KOR

Herre, jeg har tit forsikret:
aldrig vender jeg dig ryggen, nej!
Tåbelig forblindet, tanketom
var jeg, stod jeg ikke på din side.

Du som førte Thebens stad
trygt i havn trods svære trængsler.
Vær os også nu en sikker styrmand!

IOKASTE

Ved guderne, lad også mig erfare
din årsag til den frygtelige harme.

ØDIPUS

Da dig jeg agter højere end disse,
så hør hvad planer Kreon lægger mod mig.

IOKASTE

Hvad gyldig grund har du til denne mistro?

ØDIPUS

Han påstår *jeg* har myrdet Laios.

IOKASTE

Af eget kendskab eller blot fra rygter?

ØDIPUS

Han sendte mig den slyngel af en spåmand
på halsen. Selv han vogter klogt sin mund.

IOKASTE

Frikend du blot dig selv for denne påstand,
 og hør og lær af mig at blandt os mennesker
 besidder ingen spådomsgavens kunst.
 Tag her hvad jeg i korthed kan bevise.
 Der kom til Laios engang en spådom,
 vel ej fra Foibos selv, men fra hans præster,
 at skæbnens vilje var han skulle dø
 for sønnehånd, hvis han og jeg fik børn.
 Men Laios faldt for røvere, ukendte
 – som det blev meldt os – hvor tre veje mødes. –
 Og drengen – han blev kun tre dage gammel,
 så tog hans far og bandt hans ankler sammen
 og lod ham sætte ud i bjergets øde.
 Sådan blev Foibos' vilje ikke fuldbragt;
 han dræbte ej sin far, og Laios –
 som frygtede det grumme der var varslet –
 blev heller ikke offer for sin søn.
 Der ser du hvad orakler vel er værd!
 Bryd dig dog ej om dem! hvad guden vil
 afsløre, siger tydeligt han selv.

ØDIPUS

Hvad du har sagt, min hustru, bringer mig
 i sælsom tvivl og heftigt sindsoprør.

IOKASTE

Hvorledes? mine ord gir dig bekymring?

ØDIPUS

Forstod jeg rigtigt hvad du før fortalte,
 så dræbtes kongen hvor tre veje mødes?

IOKASTE

Sådan forlød det, og forlyder stadig.

ØDIPUS

Hvor ligger stedet hvor den udåd skete?

IOKASTE

Fokis er landets navn; dér mødes veje,
 fra Delfi fører en, og en fra Daulis.

ØDIPUS

Hvor lang tid er forløbet siden da?

IOKASTE

Det var kun kort før du blev konge her
 i Theben at det budskab nåed frem.

ØDIPUS

Åh Zeus, hvad har du over mig besluttet?

IOKASTE

Min husbond, sig hvad gør dig så beklemmt?

ØDIPUS

Spørg endnu ikke; svar mig kun: hvor gammel
var kongen dengang? hvordan så han ud?

IOKASTE

Hel statelig, med gråligt stænk i håret;
iøvrigt var han ikke ulig dig.

ØDIPUS

Ve mig, så har jeg mod min viden kaldt
forbandelserne over eget hoved!

IOKASTE

Hvad mener du? Dit ansigt skræmmer mig.

ØDIPUS

Forfærdeligt hvis den spåmand dog ser ret!
Blot eet endnu, så kan du gi mig vished –

IOKASTE

Jeg vover knap – dog spørg, og jeg skal svare.

ØDIPUS

Drog han med lille følge, eller omgi't
af en talrig vagt, som anstår sig en fyrste?

IOKASTE

De var – med en herold – kun fem ialt;
en enkelt vogn; på den var Laios.

ØDIPUS

Å gud, hvor alt for klart! Men, hustru, sig:
hvem har berettet hele sagen for jer?

IOKASTE

En huskarl som alene frelst slap bort.

ØDIPUS

Befinder han sig her i huset nu?

IOKASTE

Vist ej. For da han vendte hjem, og så
dig her ved magten efter Laios' død,
greb han min hånd og bønfuldt om at sendes
langt bort på landet for at vogte kvæg,
så aldrig han fik staden her for øje.
Det fik han lov til; skønt af slavestand,
fortjente han den gunst og mere til.

ØDIPUS

Man må vel skyndsomt kunne hente ham?

IOKASTE

Naturligvis. Men hvorfor dette hastværk?

ØDIPUS

Jeg ængstes, hustru – at jeg allerede
har sagt for meget om min grund dertil –

IOKASTE

Vist skal han komme. Dog er jeg vel værd
at høre hvad der tynger dig så stærkt.

ØDIPUS

Det er du. Intet vil jeg skjule for dig
af mine mørke anelser. Hvem er
mig nærmere end du til at erfare
hvad vej min skæbne førte mig til nu?

Min far var Polybos, Korinthos' konge,
af dorisk slægt min moder Merope.
Blandt borgere ansås jeg som den første,
indtil en ytring vel forundred mig,
men også harmed mer end den fortjente.
Vi sad ved gilde. En beruset gæst
påstod at jeg var ikke ægtefødt.
Det gik mig nær; med møje holdt jeg mig
den dag i tømme; men den næste morgen
udspurgte jeg min mor og far. De blev
fortørnet svært ved mandens frække tale.
Den vrede glæded mig; men brodden sad
i sindet stadig væk – mens rygtet gik.
Så drog jeg hemmeligt for dem derhjemme
til Pytho hen. Men Foibos nægtede

mig svar på hvad jeg kom for – nej, han spåed
mig arme alt hvad frygteligt og grufuldt
kan tænkes: at ha' samkvem med min mor,
med hende avle afkom som alverden
i rædsel skulle vende øjet fra,
og dræbe ham der avled mig: min far!
Så vidt oraklet; jeg gav mig på flugt –
– idet jeg tog bestik af himlens stjerner –
bestemt på aldrig mer at se Korinth,
hvor slige spådomsrædsler ventede mig.
Jeg kom da netop til den egn, hvor du
fortæller jeres konge fandt sin død.

Og nu, min hustru, hør den fulde sandhed!
Da på min vej jeg nærmed mig den korsvej,
møder jeg en herold, og på en vogn
med hesteforspand stod en mand, nøjagtig
som du beskriver; kusken og den gamle,
de drev mig ud i vejens kant med vold.
Men køresvenden, ham der førte spandet,
slår jeg i hidsighed; den gamle så det,
og just som jeg passerede, tog han sigte
og drev sin dobbelt-pigkæp mod mit hoved.
Det fik han straks betalt – i næste nu
så rullede han baglæns ned af vognen,
ramt af min knippel, ført af denne hånd.
Så dræbte jeg dem alle. – Hvis nu denne
ukendte er på nogen vis i slægt
med Laios, hvem er da mer usalig,

mer gudsforhadet end ham du for dig ser?
 Hvem hverken landsmand eller fremmed må
 modta' som gæst, og ikke tale til,
 men jage fra sin dør; og det er mig
 som på mig selv har lyst forbandelsen!
 Ja, disse morderhænder, for hvis slag
 han faldt, besudler nu hans ægteseng!
 Jeg usling, smuds- og skambedækte! Bort
 fra Theben må jeg fly, men tør ej mer
 betræde fødelandet, se de kære,
 hvor jeg min mor skal ægte, og ihjelslå
 min far, kong Polybos som fostred mig.
 Og hævder nogen at en grusom dæmon
 forfølger mig, hvem kan bestride det?
 Nej nej, du rene høje guddomsmagt,
 nej, lad mig aldrig se den dag, lad før
 mig dø og slettes ud af menskers tal,
 end jeg skal bære dette brændemærke!

KORFØRER

Jeg ængstes også, konge! Vent dog på
 det vidnes udsagn – indtil da, så håb!

ØDIPUS

Ja, jeg vil vente indtil hyrden kommer.
 På denne mand beror mit sidste håb.

IOKASTE

Og når han viser sig – hvad er dit ønske?

ØDIPUS

Hvis han og du er enige på det punkt
 som du har nævnt, da er jeg sluppet fri.

IOKASTE

Hvad har jeg sagt hvorpå du lægger vægt?

ØDIPUS

I følge dig erklæred han, en bande
 af røvere har dræbt ham. Står han fast
 på ordet »bande«, er jeg sagesløs,
 for een kan aldrig blive lig en flok.
 Men hævder han det var en ensom vandrør,
 da synker vægten – og den dåd blir min!

IOKASTE

Jamen sådan faldt hans ord, vær vis på det,
 det kan han ikke vise fra sig mer,
 når hele byen, ej blot jeg, har hørt det.
 Men viger han end fra sit første udsagn,
 er Laios' drab dog ikke gået til
 sådan som man med rette kunne vente.
 For Loxias spåed klart, en søn af mig
 skulle dræbe ham; det kom han ikke til,
 den stakkel, nej, han døde længe før.

Så derfor er orakler nu for mig
kun lygtemænd jeg ikke agter på.

ØDIPUS

Det har du ret i. Desuagtet, lad
den hyrde hente hid. Forsøm det ikke!

IOKASTE

Der skal gå ilbud; men lad os gå ind.
Jeg gør i alt kun hvad der er dig kært.
(*Ødipus og Iokaste ind i paladset*)

KOR

Strofe I

F

Måtte det blive min livslod
at bevare stedse gudfrygtig renhed
i al min tale og gerning.
Thi herom gælder love,
højt vandrende,
født i den himmelske æther;
deres fader er ene Olympen;
de er ikke avlet af de dødeliges æt,
og ingensinde vil glemsel dem dysse i søvn.
Stor er gud i hine love,
og han ældes ikke.

Modstrofe I

Enemagt føder hovmod;
hovmod, i dårskab overmættet
med alt utidigt og gavnløst,
stiger til højeste tinde,
men styrter brat
i det uafvendeliges afgrund,
hvor ingen fod finder fæste.
Men den skønne kappestrid til byens gavn,